

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี

The Development Model Of Competencies For Teachers of Private School in Udon Thani Province

ยศ สามเมือง¹, ประจัญ กิ่งมิ่งแอ², บุษกร สุขแสน³

Yod Sammeang¹, Prachon Kingminghae², Bussagorn Suksan³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี และเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบประเมินแบบแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี ภาพรวม พิจารณาเป็นรายด้าน ภาพรวมปัญหาค่าเฉลี่ยมากที่สุด (1) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร (2) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ (3) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและความต้องการค่าเฉลี่ยสูงสุด (1) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (2) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และ (3) สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี 14 รูปแบบ 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี 4 ด้านคือประเมินมาตรฐานความเป็นไปได้ ประเมินมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ประเมินมาตรฐานด้านความเหมาะสม และประเมินมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม พบว่าทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.51 สรุปว่าผ่านการประเมินสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้

คำสำคัญ : การพัฒนาสมรรถนะ, โรงเรียนเอกชน

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์ภาควิชายุทธศาสตร์การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ อาจารย์ภาควิชายุทธศาสตร์การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ Doctor of Philosophy Program in Developmint Strategy Udon Thani Rajabhat University

² Teacher Program in Developmint Strategy Udon Thani Rajabhat University

³ Teacher Program in Developmint Strategy Udon Thani Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the problem of incompetent teachers at private schools in Udon Thani Province and 2) determine, develop, and evaluate, through the use of models, a set of requirements that will improve the level of competence of targeted teachers, The research design was Mixed Methods Research using the models and 30 experts in evaluation procedures. The research instruments were a questionnaire, a focus group discussion form and an evaluation form. The statistical data analysis involved frequency, percentage and mean and standard deviation. The results showed: 1) in identifying problems and requirements, it was found that overall the average was (1) competency of The Development of Curriculum. (2) Competency of Learning. (3) Competency of management classes. Demand was the most average. (4) Competency of moral and Ethics of Teaching Profession. (5) Competency of Learning. (6) Competency of Quality Assurance. 2) The model's used to develop competencies of teachers in the private school in Udon Thani Province contain 14 phases. 3. The evaluation of the model's to develop competencies of teachers in the private school in Udon Thani Province consisted of 4 sides 1) The evaluateion of the feasibility, The evaluation of the standard of usefulness, The evaluation of appropriate standards and the evaluation of the accuracy extensive standard. All sides had an average of more than 3.51. The result passed, and the evaluation can be used to practice.

Keywords : Develop competencies, The private school

บทนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่มุ่งหวังจะพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มทุกวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีจิตสำนึก วัฒนธรรมที่ดีงาม และรู้คุณค่าของความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคมในการ

พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เชื่อมโยงกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ มาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ มุ่งให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันในเวทีโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555 : 11-12) ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าการศึกษามีบทบาทสำคัญ

ในการสร้างสรรค์พัฒนาคนให้มีสมรรถนะครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556 : 1) และจากการวิเคราะห์ SWOT Analysis ของการพัฒนาสมรรถนะของครู

และบุคลากรอาชีวศึกษา สรุปได้ว่า S-Strength จุดแข็ง ด้านนโยบาย มีนโยบายของรัฐและมีหน่วยงานสนับสนุน เพื่อการพัฒนากำลังคนให้มีความสามารถในการแข่งขัน ด้านบุคลากร บุคลากรส่วนใหญ่มีความตื่นตัวในการพัฒนาสมรรถนะด้านทรัพยากร มีแหล่งสนับสนุนทั้งงบประมาณและแหล่งการเรียนรู้ weakness จุดอ่อนด้านนโยบาย นโยบายและหน่วยงานสนับสนุนมักเป็นแบบฉาบฉวย ด้านบุคลากรบุคลากรบางส่วนที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย ต้องการสร้างภาพและผลงานที่จะไม่เกิดการพัฒนายังยืนแต่อย่างไร O-Opportunity โอกาสด้านนโยบาย นโยบายและหน่วยงานยังคงสนับสนุนต่อไปเนื่องจากไม่มีแผนงานใดไว้เป็นแกน ด้านบุคลากร บุคลากรส่วนใหญ่ยังต้องการพัฒนาจำนวนมาก ด้านทรัพยากรมีแหล่งสนับสนุนทั้งงบประมาณทำแบบสำเนาปีก่อนและแหล่งการเรียนรู้จากหลายแหล่งและ T-Threats อุปสรรคด้านนโยบาย นโยบายและหน่วยงานอาจสนับสนุนแบบมีเงื่อนไข การทำงานจึงสักแต่แล้วเสร็จ ด้านบุคลากร บุคลากรส่วนใหญ่ที่เป็นวัยผู้ใหญ่ก็มีรูปแบบเหมือนเด็กคือ ต้องการผลลัพธ์โดยด่วน ด้านทรัพยากร แหล่งสนับสนุนและแหล่งการเรียนรู้อาจไม่ยั่งยืน (มนตรี พรหมเพชร, 2550 : 1)

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556 : 14) ในด้านครูพบว่า ครูผู้สอนไม่ได้จบการศึกษาในวิชาเอกที่สอนโดยตรง ครูขาดการนิเทศติดตามและประเมินผล การพัฒนา ในด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่เน้นการบรรยายและยังใช้สื่อวัตกรรมการสอนน้อย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ ในด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้สื่อการเรียนการสอนไม่หลากหลาย ครูขาดความรู้และทักษะในการผลิตและ

พัฒนาสื่อการเรียนการสอนสื่อการสอนที่ได้รับจากส่วนกลางไม่ตรงกับเนื้อหาและความต้องการของครู ตลอดจนสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับผู้เรียน และในด้านการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูขาดทักษะในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผล

การจัดการศึกษาในประเทศไทย เป็นภาระหน้าที่โดยตรงของรัฐ จากอดีตที่ผ่านมา รัฐมีศักยภาพไม่เพียงพอที่จะจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้ทั่วถึง จึงเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล โดยรัฐได้สนับสนุนการจัดตั้งโรงเรียนเอกชนทุกระดับทุกประเภท พัฒนาประชากรของประเทศ ให้มีความรู้ ความสามารถเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศ โรงเรียนเอกชน ในฐานะที่เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติภารกิจด้านการศึกษาให้สอดคล้องเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 เช่นเดียวกับสถาบัน การศึกษาอื่น จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการศึกษาของภาคเอกชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากอาชีพครูของภาครัฐมีความมั่นคงกว่าครูโรงเรียนเอกชน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านครูและมีใบประกอบวิชาชีพครูจึงเลือกที่จะสอบบรรจุเป็นครูภาครัฐ เมื่อสอบไม่ได้จึงจะมาเข้าเป็นครูในโรงเรียนเอกชน นอกจากนั้น ครูที่ปฏิบัติการสอนโรงเรียนเอกชนที่มีใบประกอบวิชาชีพครู อยู่แล้วก็ยังมีผลลาออกไปสอบบรรจุเป็นครูของภาครัฐอยู่เสมอ จึงทำให้โรงเรียนเอกชนมีปัญหาขาดแคลนครู ครูที่มาสมัครใหม่ก็ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู ขาดทักษะและความชำนาญในด้านการสอน แต่โรงเรียนเอกชนจำเป็นต้องรับเข้ามาสอนนักเรียนทดแทนครูที่ลาออกไป

แม้หลายฝ่ายพยายามพัฒนาการศึกษาเพื่อให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาพลเมืองให้ มีคุณภาพ

เพียงได้ก็ตาม แต่คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย ยังอยู่ในระดับที่ไม่เป็นไปตามที่ทุกฝ่ายมุ่งหวัง โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยตรงคือ คุณภาพของครูผู้สอนทั้งที่จากสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจากสำนักต่าง ๆ การวิจัย และความเห็นของนักวิชาการ มีความเห็นตรงกันว่า ปัจจุบันครูมีความรู้ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรมต่ำ ซึ่งหากครูผู้สอนมีคุณภาพหรือสมรรถนะที่สูงแล้ว ปัญหาดังกล่าวข้างต้นอาจไม่เกิดขึ้นหรือไม่รุนแรงดังที่เป็นอยู่ (มานิตย์ นาคเมือง, 2552 : 4) กอปรกับเมื่อพิจารณาสภาพ การดำเนินงานที่ผ่านมาและการกำกับติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานแผนการดำเนินงานเพื่อ แก้ ปัญหาและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง พ.ศ. 2555 พบว่า การพัฒนาครูและบุคลากรทาง การศึกษาระดับการ ศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ ดูแลกำกับติดตามวางระบบและวางแผนการพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานในภาพรวม (สำนักงานเลขาธิการสภาการ ศึกษา, 2556 : 88)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาบุคลากรให้มี สมรรถนะสูงขึ้น พิจารณาเห็นว่าสมรรถนะของครู ผู้สอนโรงเรียนเอกชนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งถ้า หากได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้นแล้ว ย่อมสามารถแก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน และสามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่ พึงประสงค์ของนักเรียนได้ และจะสามารถพัฒนา วิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการใน การพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนใน จังหวัดอุดรธานี

2. เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี

3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี

วิธีการศึกษา

ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนใน จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความ คิดเห็น ประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การกำหนดรูปแบบการพัฒนา สมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี โดยนำผลการวิจัยระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลเบื้องต้น เพื่อกำหนดรูปแบบกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน ผู้วิจัยกำหนดประเด็นสนทนากลุ่ม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการสนทนากลุ่ม ใช้การ วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปภาพรวม

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนา สมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัด อุดรธานี ผู้วิจัยได้ประเมินความเหมาะสม ความ เป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบกลุ่ม เป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 30 ท่าน ใช้ แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ แปลความหมายค่าเฉลี่ย คุณภาพของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนที่ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมิน โดยใช้ สถิติ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ การแปลความหมายข้อมูล

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาการศึกษาค้นคว้าปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี ภาพรวม พิจารณาเป็นรายด้านสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ภาพรวมปัญหาค่าเฉลี่ยมากที่สุด 1) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 3) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและความต้องการค่าเฉลี่ยสูงสุด 1) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 3) สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดลำดับปัญหาและความต้องการไว้โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 ค่าในแต่ละด้าน เพื่อนำไปกำหนดเป็นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี ดังนี้ ปัญหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย รายละเอียดดังนี้ 1. สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตรเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร 2) ความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3) ความสามารถในการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร 2. สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ความสามารถในการบูรณาการสาระการเรียนรู้ทั้งภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และภายนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ความสามารถในการกำกับดูแลนักเรียน ประจำชั้นเรียน และประจำวิชา 2) ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

3) ความสามารถในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน ประจำชั้นเรียน และประจำวิชาส่วนความต้องการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ (1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งกาย วาจา และจิตใจ (2) ความรัก ศรัทธาและรับผิดชอบ ในวิชาชีพครู (3) การมีวินัยและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2. สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ (1) ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (2) ความรู้ในเนื้อหาสาระของวิชาที่สอนและวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน (3) ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3. สมรรถนะด้านสมรรถนะ ด้านการประกันคุณภาพเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ (1) ความสามารถในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา (3) ความสามารถในการจัดการคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 ผลการกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานีพบว่า ผลการกำหนดรูปแบบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบและกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี ได้ 14 รูปแบบประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 3) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 4) สมรรถนะด้านการใช้ภาษาและการสื่อสาร 5) สมรรถนะด้านการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน 6) สมรรถนะด้านการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา 8) สมรรถนะด้านการวิจัยทางการศึกษา 9) สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ 10) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำครู 11) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม 12) สมรรถนะด้านการ

พัฒนาตนเองและวิชาชีพ 13) สมรรถนะด้านจิตวิทยาสำหรับครูและ 14) สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินการทดลองยุทธศาสตร์การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมของเด็กและเยาวชนระดับประถมศึกษาในเขตเทศบาลนครอุดรธานีพบว่า 1. ผลการวัดพฤติกรรมการคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนของนักเรียน ได้คะแนนก่อนปฏิบัติกิจกรรม จากคะแนนเต็ม 100 คิดเป็นร้อยละ 60 และผลการวัดพฤติกรรมหลังจากปฏิบัติกิจกรรมได้คะแนนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 72 ส่วนผลการวัดความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนของนักเรียน ได้คะแนนก่อนครู่ให้ความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนของนักเรียน จากคะแนนเต็ม 100 คิดเป็นร้อยละ 82 ผลการวัดความรู้ความเข้าใจ คุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนของนักเรียน หลังครู่ให้ความรู้ ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 90 แสดงว่าเมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมและเมื่อครู่ให้ความรู้เพิ่มขึ้น จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมดีขึ้นและมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น และผลการประเมินการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมของเด็กและเยาวชนระดับประถมศึกษาในเขตเทศบาลนครอุดรธานีพบว่า 1. ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม (กิจกรรมจิตอาสา) 2. ด้านการยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนา (กิจกรรมรักษาศีลห้า) 3. ด้านการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (กิจกรรมการทำน้ำหมัก) และ (กิจกรรมบันทึกสมุดรายรับ-รายจ่ายนักเรียน) ค่าเฉลี่ยมีค่ามากกว่า 3.50 ทุกกิจกรรม

อภิปรายผล

1. ปัญหาในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งครูผู้

สอนโรงเรียนเอกชนมีความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ การจัด ทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติวรรณ สินธุ์นอก (2552) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะที่จำเป็นของผู้จัดการฝึกอบรมสำหรับองค์กรเอกชนในประเทศไทย มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นของผู้จัดการฝึกอบรมสำหรับองค์กรเอกชนในประเทศไทย โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ได้สมรรถนะที่จำเป็นจำนวน 5 สมรรถนะ คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจด้านทักษะด้านอัตมโนทัศน์ ด้านลักษณะนิสัยและด้านแรงจูงใจ 2) การพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรในลักษณะการบูรณาการเนื้อหาโดยยึดสมรรถนะที่จำเป็นของผู้ฝึกอบรมเป็นหลักแล้วนำโครงสร้างหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พบว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน 3) การประเมินโดยการทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน แบบ One Group Pre-test Post-test Design และ 4) สรุปการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม

2. ปัญหาในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนมีความรู้ในเนื้อหาสาระของวิชาที่สอนและวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับวิชาที่สอน มีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร โดยมีการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ทั้งภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และภายนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทกา วารินัน (2556) ได้กล่าวว่า ปัญหาของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ระดับมาก โดยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

ที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหาสาระที่สอน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. ปัญหาในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนมีความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน ประจำชั้นเรียนและประจำวิชา รวมทั้งการกำกับดูแลนักเรียนประจำชั้นเรียนและประจำวิชาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริสุภา เอมหยวก (2556) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ด้านการจัดการ ด้านการศึกษา และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โมเดลโครงสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ต้องมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในระดับมาก ซึ่งครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนมีความรู้ในเนื้อหาสาระของวิชาที่สอนและวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน มีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร โดยมีการออกแบบการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ทั้งภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และภายนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประกอบ ศรีตระกูล (2550) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ จะเป็นการ

ออกแบบการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และการใช้พัฒนาและสร้างสื่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับครูผู้สอนที่ต้องทำขึ้นสำหรับใช้ในการเรียนการสอน ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในระดับมาก ซึ่งครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนมีความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน ประจำชั้นเรียนและประจำวิชา รวมทั้งการกำกับดูแลนักเรียนประจำชั้นเรียนและประจำวิชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประกอบ ศรีตระกูล (2550) ได้กล่าวว่า ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรีไม่มีการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ทั้งทางด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการใช้ พัฒนาและสร้างสื่อ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ และด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี สมรรถนะด้านการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในระดับมาก โดยครูผู้สอนมีความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน การปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้กับผู้เรียน การปลูกฝังความเป็นไทยให้กับผู้เรียน และการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ประเสริฐสิน (2558) ได้กล่าวว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 3 ลำดับแรกได้แก่ด้านใฝ่เรียนรู้มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการวิจัยพบว่าปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี ภาพรวมปัญหาค่าเฉลี่ยมากที่สุด 1) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้อ 3) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ การชั้นเรียนและความต้องการค่าเฉลี่ยสูงสุด 1) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้อ 3) สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ ดังนั้นจึงเสนอให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนได้มีการพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูผู้สอนให้เป็นปัจจุบัน

2. ผลการวิจัยกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานีได้ 14 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้อ 3) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียน 4) สมรรถนะด้านการใช้ภาษาและการสื่อสาร 5) สมรรถนะด้านการพัฒนาคุณลักษณะ

ผู้เรียน 6) สมรรถนะด้านการใช้สื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา 8) สมรรถนะด้านการวิจัยทางการศึกษา 9) สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพ 10) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำครู 11) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม 12) สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ 13) สมรรถนะด้านจิตวิทยาสำหรับครูและ 14) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ดังนั้นจึงเสนอว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนควมเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูในโรงเรียนได้ทั้ง 14 รูปแบบ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชา ยุทธศาสตร์การพัฒนา คณะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานีที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยทำงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2559 จาก <http://www.moe.go.th>.
- จิตติวรณสินธุ์นอก. (2552). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะที่จำเป็นของผู้จัดการฝึกอบรมสำหรับองค์กรเอกชนในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นันทกา วารินิน. (2556). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาและการเรียนรู้). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ประกอบ ศรีตระกูล. (2550). การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มานิตย์ นาคเมือง. (2552). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มนตรี พรหมเพ็ชร. (2550). ปัญหาหลักของการพัฒนาสมรรถนะของครูและบุคลากรอาชีวศึกษา. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2559 จาก <http://pimporn.nsdv.go.th/industrial/text/montri1.htm>
- ศิริสุภา เอมหยวก. (2556). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). สภาวะการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อัจตรา ประเสริฐสิน. (2558). การพัฒนารูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).